

Ἐλεύθερη πληροφόρηση

ΔΕΛΤΙΟ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ

Ἀριθμός φύλλου 172

1 Ἰανουαρίου 2006

Ἡ πολυφωνία, πού σκοτίζει

Ζητῶ, ἐπίμονα, τό «στούντιο διαμόρφωσης καί ἐκπομπῆς» τοῦ μηνύματος τῆς ἐλευθερίας. Τῆς δικῆς μου καί τῶν συγχρόνων μου. Παράλληλα, ψάχνω μόνος μου, ἀσταμάτητα καί ἐναγώνια, νά ἐγγίσω ὑπαρξιακά τό βαθύ καί προσδιοριστικό «νόημα» τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου.

Καί ποιό τό ἀποτέλεσμα; Ἀπό τή στιγμή, πού ἀνοίγομαι στό λαβύρινθο τῆς ἱστορίας ἢ στήν κρίσιμη διασταύρωση τῶν ἀνατρεπτικῶν ρευμάτων τῆς ἐπικαιρότητας καί ἀπλώνω τίς εὐαίσθητες κεραίες τῆς ὑπόστασής μου, γιά νά πιάσουν τό λόγο, ἢ τή διδαχή, ἢ τήν παρότρυνση, πού ἀποσαφηνίζει τήν προσωπική μου ἐλευθερία, κυριεύομαι ἀπό τόν ἱλιγγο. Οἱ φωνές ἀπροσμέτρητες. Οἱ τόνοι διαφορετικοί. Οἱ διαγραμμίσεις, ἀντί νά συγκλίνουν στό ἓνα κέντρο τῆς ἀλήθειας καί στόν ἓνα, φωτεινό, ὀρίζοντα τῆς πληρότητας, σκοτίζουν καί ἀποπροσανατολίζουν καί πλανοῦν καί τό νοῦ καί τό αἶσθημα. Νοιώθω πῶς μέ χτυπάει κυκλώνας. Καί δέ βρίσκω τόν τρόπο νά κυριarchήσω στό λογισμό μου καί στά βήματά μου.

Οἱ διεθνεῖς ὀργανισμοί, σέ ἀσταμάτητη ροή, σκορποῦν χαρτιά καί ὑποσχέσεις, ἀποφάσεις καί ὁδηγίες, γιά τήν καταλογογράφηση

των άτομικων δικαιωμάτων και γιά τήν ἐγγύηση των ἐλεύθερων ἐπιλογών του κάθε ἀνθρώπινου προσώπου. Πρίν, ὥστόσο, στεγνώσει τό μελάνι των ἐπίσημων ὑπογραφών, οἱ διαπλοκές των συμφερόντων καί οἱ φωτιές του μίσους ἀκυρώνουν τά μηνύματα καί ἀποδεικνύουν φενάκη τήν ἀκατάσχετη συνθηματολογία.

Στή μιά καί μοναδική χώρα, στήν ὁποιαδήποτε χώρα, οἱ κομματικοί σχηματισμοί, πού διεκδικοῦν τήν ἐξουσία, σηκώνουν, ὅσο πύ ψηλά μποροῦν, τό φλάμπουρο τῆς ἐλευθερίας καί ἐπαγγέλλονται, μέ τό δικό του ὁ καθένας τρόπο, νά ὑπηρετήσουν τήν ἱερή ὑπόθεση καί νά δώσουν, στήν κάθε ἀνθρώπινη ὑπόσταση, τήν εὐχέρεια νά χαράξει, ἀνεπηρέαστα, τό ἕνα καί μοναδικό ταξίδι τῆς ζωῆς της καί τίς ἀπόλυτα προσωπικές ἀποσκευές, πού θά ἀποτελέσουν τό θησαύρισμα τοῦ πνευματικοῦ καί τοῦ σωματικοῦ της μόχθου. Κάνοντας, ὅμως, ἔλεγχον ἢ σύγκριση τῆς κομματικῆς ἀνθοδέσμης των ὑποσχέσεων καί των τελικῶν προσφορῶν, ἀνακαλύπτουμε, ὅλοι μας, ὅτι ἡ ἐλευθερία παραμένει ἀγαθό ἢ ὑπόσχεση «ἐν ἀνεπαρκείᾳ» καί ἡ ἐσώτερη δίψα, γιά τήν ἀπόκτησή της, ὄραμα ἄπιαστο.

Τά μοντέρνα πολιτιστικά σχήματα, μέ τίς χλιδάτες βιτρίνες τους καί μέ τίς ἀπελευθερωτικές παρορμήσεις τους, δέν καταδέχονται νά ἐπικεντρωθοῦν στή διασάφηση τοῦ νοήματος τῆς ἐλευθερίας καί δέ συναντῶνται στήν ἀγωνιστική τους ἐξόρμηση. Ἀποδεικνύονται, πώς «τυρβάζουν περί ἄλλα». Καί προδίδουν, ἀπό τήν πρώτη στιγμή, τήν ἐμπορευματική σκοπιμότητα των ἀγωνιστικῶν ἐξορμήσεων τους ἢ τήν ἰσοπεδωτική ἀγελοποίηση τοῦ ἀνθρώπινου δυναμικοῦ, πού προσημειώνει τό δυναμισμό τοῦ νοῦ καί των χεριῶν, στίβει τίς ἱκανότητες καί ἐντάσσει τήν ἀνυπολόγιστη ἀξία ὑπαρξῆς, ὡς ἐξάρτημα, στήν ἀπρόσωπη, παγκοσμιοποιημένη, μηχανή.

Πολλά τά φανερά ἢ μυστικά κέντρα, κρυφές οἱ μεθοδεύσεις, διπαφοροποιημένο τό γλωσσάριο, πού ἐπενδύει τόν ἰδεολογικό σχεδιασμό. Ποιό ἀπό αὐτά τά σχήματα, δικαιούται ἢ νομιμοποιεῖται νά διεκδικήσει τήν αὐθεντικότητα; Ποιό ἀνταποκρίνεται στίς εὐγενέστερες ἐφέσεις τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς; Ποιό ἐρμηνεύει τόν κώδικα τῆς ὑπαρξῆς καί ποιό ἀναπαύει τόν μοναδικό σέ ἀξία ἄνθρωπο καί, πολλές φορές, μοναχικό ὁδοιπόρο τῆς ἱστορίας; Τά ἐρωτήματα εἶναι ἀπό τά πύ καυτά. Ἀλλά, ταυτόχρονα, οἱ προπαγανδιστικές ἀπαντήσεις τους ἐλέγχονται ὡς τά πύ πλαστογραφημένα σπότης, πού ἐμφανίζονται στίς φωτισμένες βιτρίνες τῆς ἐποχῆς μας.



Ἐχθροί τῆς Ἐκκλησίας;

Φίλε Χριστόδουλε,
Ὑπάρχει ἓνα ἐρώτημα (καυτό ἐρώ-
τημα), πού βασανίζει τὴν κοινὴ γνώμη.
Καὶ ὑποχρεώνει ἑσένα, πού αὐτοτι-
τλοφορεῖσαι καὶ περιφέρεσαι ὡς «ὑπα-
τος ἡγέτης» τῆς Ἐκκλησίας, νὰ ἀπαντή-
σεις (γιά νὰ μὴν πῶ ὅτι σέ καλεῖ νὰ ἀ-
πολογηθεῖς).

Ἐξηγοῦμαι:

Μέ πυκνότητα ἐκνευριστικὴ καὶ μέ
δύναμη ἐκκωφαντικὴ πυροβολεῖς, ὅ-
που σταθεῖς καὶ ὅπου βρεθεῖς, τοὺς
ἀνθρώπους, πού ἀσκοῦν κριτικὴ σέ βά-
ρος σου καὶ πού τοὺς ἔχεις σταμπάρει,
ἀνέκκλητα, ὡς «ἐχθροὺς τῆς Ἐκκλη-
σίας». Τοὺς ἐπώνυμους ἢ τοὺς ἀνώνυ-
μους παράγοντες τοῦ κοινωνικοῦ σώ-
ματος, πού, μέ τὴ φαρέτρα τοῦ πικροῦ
ἐλέγχου τους, τολμοῦν καὶ πληττουν
τό «κύρος»(!) καὶ τὴ «δόξα»(!) τῆς μα-
καριότητάς σου, ἢ ὁποῖα, κατὰ τὴν ὀ-
νειρικὴ ἄποψή σου, ἐνσαρκώνει τό κύ-
ρος καὶ τὴ δόξα τῆς Ἐκκλησίας. Τό μο-
τίβο σου, σταθερό καὶ μονότονο, σέ
βεβαιῶ, δέν ἔχει πιά ἐνδιαφέρον γιὰ
τόν πολὺ κόσμο. Δέ συγκινεῖ καὶ δέ
συνεγείρει. Μέ τὴν καθημερινὴ ἐπα-

νάληψή του, ἔχει ὑποστεῖ τέτοιο ξε-
θώριασμα καὶ τέτοιο σκοροφάγωμα,
πού δέν αἰχμαλωτίζει τὴν προσοχὴ καὶ
δέν πείθει τοὺς ἀποδέκτες.

Τό πρόσθετο ἀτύχημα εἶναι, ὅτι ἡ
μονότονη διαλεκτικὴ σου ἔχει περάσει
καὶ στά λιγοστά παπαγαλάκια τοῦ πε-
ριβάλλοντός σου. Αὐτοί, οἱ φιλόδοξα
δεμένοι στά ξύλινα πόδια τοῦ θρόνου
σου, ξεχρεώνοντας ὀφειλές στό προσω-
πό σου ἢ ὑπογράφοντας προσύμφω-
να γιὰ τὴ μελλοντικὴ τους ἀναβάθμιση,
σκάνε μύτη στὴ δημοσιογραφία ἢ στὴ
φωτισμένη ὀθόνη καὶ πετροβολοῦν,
μέ χορτάρινες μπάλες, τοὺς ἐπικριτές
σου, πού τοὺς φακελλώνουν καὶ αὐ-
τοί, ὡς «ἐχθροὺς τῆς Ἐκκλησίας».

Τό φακέλλωμα αὐτό, ὑποπτο καὶ
ἀδιευκρίνιστο, εἶναι φυσικὸ νὰ προ-
καλεῖ ἀπορίες. Σε πιστοὺς καὶ σέ ἄπι-
στοιους. Στους ἀνθρώπους, πού κάποτε
σέ ἀποδέχτηκαν πανηγυρικά, μέ ὁρά-
ματα καὶ μέ ἐλπίδες καὶ τώρα φαρμα-
κώνονται μέ τό δηλητήριο τῆς ἀπογοή-
τευσης. Καὶ στά πλήθη, πού, παρα-
κολούθησαν, μέ χίλιες ἐπιφυλάξεις, τὴ
σκυταλοδρομία σου στό γήπεδο τῆς

δημοτικότητας και δέν ἔδωσαν, ποτέ τους, ἐμπιστοσύνη στά διογκωμένα ταξίματά σου.

Ἐξ ὀνόματος αὐτῶν, ἀλλά καί μέ παρ-
ρακίνηση τῆς προσωπικῆς μου προ-
βληματικῆς, ἀποφάσισα νά σοῦ ζητή-
σω κάποιες διευκρινίσεις. Δέ θά σηκώ-
σω τό βάρος τῆς ἐκπροσώπησης τοῦ
συνόλου τῶν «κατηγόρων σου», πού
ἀντιτάχθηκαν στίς συμπεριφορές σου
καί στιγμάτισαν, μέ σκληρή κριτική τήν
ἐκκλησιαστική σου πολιτική, γιατί κάτι
τέτοιο θά ἔπαιρνε μῆκος. Ἐπιλεκτικά,
θά συμμαρτυρῶ τήν ἀντίδραση μερικῶν
ἐπικριτῶν σου, πού τό στίγμα τῶν «ἐχ-
θρῶν τῆς Ἐκκλησίας», (καθώς, μέ τή
γενικευμένη πολεμική σου, τό κόλλη-
σες καί σ' αὐτούς) μοιάζει, πέρα γιά
πέρα, ἀσύμβατο. Μέ τόν ὀργισμένο
λόγο σου δείχνεις, πώς σέ ἐνόχλησαν
ἀφόρητα, ἀκόμα καί αὐτοί, μέ τίς δη-
μόσια διακηρυγμένες ἀντιρρήσεις τους
καί μέ τήν ἀρνητική συμπεριφορά τους.
Πώς σέ ἀνάγκασαν, νά ταμπουρωθεῖς
στό φυλάκιο τῆς ἔντρομης ἄμυνας. Καί,
ἀπό ἐκεῖ, νά τοὺς πλήττεις ἀσταμάτη-
τα, μέ τό ἕνα καί μοναδικό βέλος σου.
Μέ τό στιγματισμό: «ἐχθροί τῆς Ἐκ-
κλησίας».

Θά σοῦ ὑποβάλω, λοιπόν, ἕνα πε-
ριορισμένο κατάλογο ὀνομάτων, πού
(σύμφωνα μέ τή δική μου κρίση) μέ
θάρρος καί (σύμφωνα μέ τή δική σου
κρίση) μέ θράσος, ἐναντιώθηκαν, ἀνοι-
χτά καί δημόσια, στίς ἐπιλογές σου καί
στούς προγραμματισμούς σου καί ἡ
ἀγωνιστική ἀντιπαράθεσή τους τρο-
φοδότησε, γιά μῆνες, τά μέσα τῆς μα-
ζικῆς ἐνημέρωσης. Τό ἐρώτημα, μέ τό
ὁποῖο θά καλύψω τήν καταλογογρά-
φηση, εἶναι ἕνα καί ἀπλό. Αὐτούς ὁ-
λους, τοὺς θεωρεῖς καί τοὺς στιγμα-

τίζεις ἀμείλικτα «ἐχθρούς τῆς Ἐκκλη-
σίας»; Τοὺς βλέπεις νά διακινοῦνται
συνωμοτικά στήν ἀντίπερα ὄχθη, ἐκεῖ,
πού ἐτοιμάζουν καί πυροδοτοῦν τά
ἐκρηκτικά τους οἱ ἄθεοι; Πιστεύεις
ἀκράδαντα, ὅτι, πολεμώντας ἐσένα,
στοχεύουν στήν κατακρήμνιση τοῦ
πανιέρου οἰκοδομήματος τῆς Ἐκκλη-
σίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ;

Ἡ ἀπόκρισή σου σ' αὐτό τό ἐρώτη-
μα, πιστεύω, πώς θά ξεκαθαρίσει τό
τοπίο. Θά βοηθήσει, σέ πρῶτο πλάνο,
τήν ἱερατική ὁμήγουρη καί, σέ ἐπέκτα-
ση, ὁλόκληρο τό ἐκκλησιαστικό πλή-
ρωμα, νά ἐκτιμήσουν τό «ἦθος» τοῦ ση-
μερινοῦ Ἀρχιεπισκόπου, τήν «ταυτό-
τητα» τῶν ἐπικριτῶν τοῦ ἔργου του καί
τήν εἰδοποιό διαφορά τους ἀπό τοὺς
«ἐχθρούς τῆς Ἐκκλησίας».

Ἀποσπῶ, λοιπόν, ἀπό τό μακρύ κα-
τάλογο τῶν σταθερῶν ἢ περιστασια-
κῶν ἀντιπάλων σου κάποια ὀνόματα
καί σέ παρακαλῶ ἥ, ἀκριβέστερα, σέ
προκαλῶ, νά δηλώσεις, ἂν, ὅλους αὐ-
τούς, ἐπιμένεις νά τοὺς χαρακτηρίζεις
«ἐχθρούς τῆς Ἐκκλησίας Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ».



1) Ἄν θυμᾶμαι καλά, ὁ πρῶτος ἄν-
θρωπος, πού στάθηκε μπροστά σου,
ἀντιρρησίας καί τιμητῆς, ἦταν ὁ πνευ-
ματικός σου πατέρας, ὁ Μητροπολίτης
τοῦ Πειραιᾶ Καλλίνικος. Καί τά περι-
στατικά δέν κρατήθηκαν κρυφά. Μέ
σχετική καθυστέρηση, βγῆκαν στή δη-
μοσιότητα καί ἔγιναν ἔναυσμα δημο-
σιογραφικῆς κατακραυγῆς σέ βάρος
σου.

Ἡ κόντρα, σύμφωνα μέ τίς ἀποκα-
λύψεις, ἔγινε στίς Νιές τοῦ Βόλου, λίγο
μετά τήν ἀναρρίχηση σου στόν ἀρχιε-

πισκοπικό θρόνο. Καί, συγκεκριμένα, όταν στό τραπέζι τῶν μυστικῶν διαβουλεύσεων ἔπεσε ἡ πρότασή σου νά ἀναδείξεις σέ Μητροπολίτη Δημητριάδος τό Θεόκλητο Κουμαριανό. Ἡ πικρία σου, πού προκλήθηκε ἀπό τήν ἀντίσταση τοῦ Καλλίνικου, τέντωσε τά νεῦρα σου. Ἀλλά, ἐπειδή οἱ καταγγελίες ἐναντίον τοῦ ἐκλεκτοῦ σου ἔτρεξαν καί ἀπό ἄλλες κατευθύνσεις καί σέ ἀπειλῆσαν μέ καταποντισμό, ἀναγκάστηκες νά ὑποχωρήσεις. Ὁ Καλλίνικος νίκησε. Καί σύ, ἡττημένος, ἔσκυψες τό κεφάλι καί ἀποδέχτηκες ἄλλο ὑποψήφιο.

Καί σέ ρωτάω: Ὁ Καλλίνικος πολέμησε τό Χριστόδουλο στό ξεκίνημα τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς του κούρσας. Εἶναι ὁ Καλλίνικος ἓνας ἀπό τούς «ἐχθρούς τῆς Ἐκκλησίας»;

2. Δέν πρόλαβες νά στρογγυλοκαθήσεις στόν ἀρχιεπισκοπικό θρόνο καί ἄρχισε ἐκείνη ἡ ἀνοιχτή ἀντιπαράθεσή σου μέ τήν Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινούπολης καί, προσωπικά, μέ τόν Πατριάρχη. Ἐσύ, ἀντιμετωπίζοντας τίς ἀπαιτήσεις τοῦ Πατριάρχη, μιλοῦσες γιά ἔλλειψη κατανόησης καί γιά ἐχθρότητα, πού ἀπέβλεπε στή μείωση τοῦ οἰκουμενικοῦ σου ρόλου καί στόν ἐγκλωβισμό σου σέ μιά καθαρά ἐπαρχιώτικη ἐκκλησιαστική πολιτική. Καί ἐκεῖνος, παρακολουθώντας τά ἐπηρμένα ἀνοιγμάτά σου, στιγμάτιζε, μέ ἐπίσημα, Συνοδικά, ἔγγραφα καί μέ δημόσιες ἀνακοινώσεις, τίς συμπεριφορές σου καί ἀπειλοῦσε ὅτι θά λάβει δραστηκὰ μέτρα, ἂν δέ δήλωνες ὅτι θά σεβαστεῖς ὅλα τά προνόμια τοῦ Πατριαρχείου.

Καί, μετά ἀπό μακρά ἐπιδείνωση τῶν

ἀντιπαραθέσεων καί ὀξυνση τοῦ «ἐκατέρωθεν» ἐπιθετικοῦ λόγου, ἔφτασε ὁ Πατριάρχης νά δώσει ἀνακοίνωση στίς ἐφημερίδες καί στίς τηλεοράσεις, διακηρύττοντας πρὸς κάθε κατεύθυνση, ὅτι «ὁ Χριστόδουλος μᾶς ἐνέπαιξε».

Πιστεύω νά μὴν τὴν ἔχεις λησμονήσει τὴ δήλωση ἐκείνη. Μένει στὴν ἱστορία, ὡς ἡ ἐπισημότερη καί βαρύτερη κατηγορία, πού διατυπώθηκε γιὰ τὴ μακαριότητά σου. Οὔτε ἀντίπαλος δημοσιογράφος, οὔτε φανατικὸς ἄθεος, οὔτε καταπιεσμένος παπᾶς δέ διανοήθηκε νά σοῦ προσάψει τὴν κατηγορία τοῦ «ἐμπαίκτη». Ὁ Πατριάρχης, ὅμως, τό εἶπε καί τό διακήρυξε. Καί δέ στάματήσε ἐκεῖ. Συγκάλεσε μείζονα, πολυμελέστατη Σύνοδο γιὰ νά σέ ἀντιμετωπίσει πειθαρχικά. Καί εἰσηγήθηκε τὴν ἀπομόνωσή σου ἀπὸ τὴν οἰκογένεια τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες καί οἱ «ἀνά τὴν οἰκουμένην» τηλεθεατὲς παρακολούθησαν τὴ διεξαγωγή αὐτῆς τῆς Συνοδικῆς Συνέλευσης. Τό ἀνελέητο μαστίγωμα τῆς ἀντικανονικῆς συμπεριφορᾶς σου. Καί πληροφορήθηκαν, ἀπὸ πρῶτο χέρι, τὴν καταδίκη σου, μέ ἀληθὴ καί δίκαιη αἰτιολογία.

Ἐδῶ, πάλι, ἀναδύεται ἀπὸ τὴ λαϊκὴ συνείδηση καί φτάνει στὰ χεῖλη τό ἀναπάντητο ἐρώτημα: Ὁ Πατριάρχης Βαρθολομαῖος, πού μεθόδευσε ὅλες αὐτές τίς διαδικασίες, εἶναι «ἐχθρὸς τῆς Ἐκκλησίας»; Σὺ ἰσχυρίζεσαι *urbi et orbi*, ὅτι ὁποῖος πολεμᾷ τό Χριστόδουλο εἶναι «ἐχθρὸς τῆς Ἐκκλησίας». Ἐντάσεις, λοιπὸν καί τόν Πατριάρχη στοὺς «ἐχθρούς τῆς Ἐκκλησίας»;

3. Σοῦ θυμίζω, ἀκόμα, τὴ σύνθεση τῆς μείζονος Συνόδου τῆς Κωνσταντι-

νούπολης, πού, τό καλοκαίρι τοῦ 2004, ἔκρινε τίς συμπεριφορές σου καί σέ καταδίκασε. Δέν ἀπαρτιζόταν μόνο ἀπό τά τακτικά μέλη τῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς πρώην βασιλεύουσας. Ἡ σύνθεσή της ἦταν εὐρύτατη. Ἐπίσκοποι ἀπό ὅλα τά διαμερίσματα τῆς οἰκουμένης εἶχαν κληθεῖ νά λάβουν μέρος καί νά ψηφίσουν ὑπεύθυνα. Ὅλοι αὐτοί ἄκουσαν τό κατηγορητήριο. Κατέθεσαν στό ταμεῖο τῆς ἱστορίας τήν ἀποψή τους. Βρέθηκαν συνοδοιπόροι, σέ ὁμόφωνη ἀπόφαση, πού σέ ἐκήρυττε ἔνοχο. Καί, σέ ἓνα ἐντυπωσιακό τελετουργικό, φορώντας πετραχήλι καί ὠμόφορο, ὑπόγραψαν τήν καταδίκη σου.

Μέ δεδομένα ὅλα αὐτά, ποιά εἶναι ἡ δική σου ἀπόφαση; Οἱ Ὁρθόδοξοι Ἐπίσκοποι τῆς εὐρύτατης διασπορᾶς, τά μέλη τῆς Μείζονος Συνόδου, πού σέ κήρυξαν ἔνοχο, εἶναι ὅλοι σημαδεμένοι ὡς «ἐχθροί τῆς Ἐκκλησίας»; Καταδικάζοντας τό Χριστόδουλο, ἐκείνη τή βραδιά, πολέμησαν τήν Ἐκκλησία;

4. Μέ ἄλματα στόν κατάλογο τῶν ἐπισκοπικῶν παραγόντων, πού, διαδοχικά, ἐμφανίστηκαν στά μέσα τῆς μαζικῆς ἐνημέρωσης καί σέ στιγμάτισαν καί σέ πίκραναν, καθῶς καί στή διαδοχή τῶν γεγονότων, θά σταματήσω στό ὄνομα τοῦ Μητροπολίτη Αἰγιαλείας Ἀμβρόσιου.

Ὁ Ἀμβρόσιος δέν ὑπῆρξε ποτέ ἀντίπαλός σου. Στενός σου φίλος εἶναι καί παραδελφός σου στό μοναστήρι τῆς «Χρυσοπηγῆς». Ζήσατε χρόνια μαζί. Καί, γιά νά εἴμαστε ἀκριβοδίκαιοι, στοιχειοθετήσατε μαζί καί κάποιες μηχανογραφίες. Καί ὄχι μόνο. Ἡ ἀδελφική δράση σας ἐνέγραψε στά βιογραφικά

σας καί κοινές πλαστογραφίες.

Ὁ Ἀμβρόσιος, λοιπόν, ὁ ἀδελφός καί συμμοναστής καί συνεργάτης(!!!), βγήκε, ξαφνικά, στή δημοσιογραφική ἐξέδρα καί σέ κατηγόρησε, μέ κείμενο ἰδιαίτερα ὀξύ, ὅτι εἶχες περιλάβει στήν ὁμάδα τῶν ἐκλεκτῶν σου καί τῶν εὐνοουμένων σου τόν (προφυλακισμένο σήμερα) Ἰάκωβο Γιοσάκη καί, ὅτι μεθόδευες τήν προαγωγή του στήν ὑπεύθυνη θέση τοῦ γραμματέα τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Νομοκανονικῶν Θεμάτων, μέ τήν προοπτική νά τόν ἀνυψώσεις, σέ δεύτερη φάση, στήν τιμὴ τοῦ Μητροπολίτη. Ἡ δημόσια αὐτὴ καταγγελία ἔκανε πάταγο. Ὅπως-δήποτε, θά σοῦ ἔκοψε τήν ἀνάσα. Ἀναπόφευκτα, θά ἐνοιώσες, πληγωμένος ἀπὸ ἀδελφικό βόλι. Ἀλλά δέ βρῆκες τό κουράγιο νά ἀντιδράσεις. Ταπεινωμένος, ἀναγκάστηκες νά ὑποχωρήσεις.

Καί τό ἐρώτημα: Τόν Ἀμβρόσιο, πού σέ πολέμησε μέ αὐτό τόν τρόπο καί μέ τόση σκληρότητα, τόν διαγράφεις ἀπὸ τά δίπτυχα τῶν ἀδελφῶν σου. Τοῦ ἀλλάζεις παράταξη καί θέση μάχης; Καί τόν ἐγγράφεις στό μαῦρο πίνακα τῶν «ἐχθρῶν τῆς Ἐκκλησίας»;

5. Καί προχωρῶ. Κατὰ τήν ἐπτάχρονη θητεία σου στήν ἀρχιεπισκοπικὴ ὑπευθυνότητα, ὑπῆρξαν θεράποντες τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης, καθηγητὲς τῶν θεολογικῶν μας Σχολῶν καί λειτουργοὶ τῆς θεολογικῆς παιδείας, πού κοσκίνησαν τήν ιδιότυπα ἐγωκεντρικὴ νοοτροπία σου, τίς εἰσαγγελικὲς δημόσιες ἐμφανίσεις σου καί τίς διάστροφες ἐκκλησιολογικὲς ἐπεξεργασίες σου καί ἀντέδρασαν δυναμικά. Δημοσίευσαν ἄρθρα ἀναιρετικά τῶν θολῶν ἢ τῶν ἀλлотριωμένων ἀπόψεών σου. Στιγμάτι-

σαν τήν καθυπόταξη τοῦ Συνοδικοῦ θεσμοῦ στή δικτατορική τακτική σου. Κάκισαν τήν ὀμηρία τῶν συνυπεύθυνων συλλειτουργῶν σου στήν ἀφωνία καί στήν ἀπραξία. Φώναξαν καί διαμαρτυρήθηκαν γιά τή φιλία σου καί τίς εὐνοίες σου σέ ρασοφόρους, πού ἔχουν προδώσει τόν ἀνδρισμό τους. Καί ἱστόρησαν, μέ πόνο καί ἀπέχθεια, τήν κατηφορική ἐκτροπή τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοίκησης, στίς μέρες τῆς δικῆς σου ἡγεμονίας.

Ἀπό τοὺς πολλούς, πού τόλμησαν νά δώσουν στό λαό ἔντιμη καί ρεαλιστική πληροφόρηση γιά τήν ἐκκλησιαστική διαφθορά, ξεχωρίζω δυό καθηγητές τῶν Πανεπιστημίων μας, ἄνδρες καταξιωμένους, μέ περγαμηνές σοβαρῆς θεολογικῆς προσφορᾶς καί μέ εὐρύτατη λαϊκή ἀναγνώριση.

Ὁ ἓνας εἶναι ὁ ὁμότιμος καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Ἰωάννης Κορναράκης. Κατά τή μακρά διαδρομή του ὁ καθηγητής Κορναράκης ἄφησε πίσω του δείγματα ἀξιοπρέπειας, νηφαλιότητας καί σοφίας. Κανένας δέ θά τολμήσει νά τόν κατηγορήσει, πώς ξεστράτισε, ἔστω καί γιά μιά καί μόνη στιγμή, στήν ἐξαλλωσύνη. Ὑπῆρξε ὁ πνευματικός ἄνθρωπος. Ὁ στοχαστής. Ὁ πειστικός διαχειριστής τοῦ θεολογικοῦ λόγου. Ὁ ἥρεμος ἐπισκέπτης καί συζητητής τῆς ἀνθρώπινης καρδιάς.

Αὐτόν τόν ἀδιάβλητο δάσκαλο τῆς Θεολογίας, τόν εἶδαμε γιά πρώτη φορά νά διαφοροποιεῖ τόν κάλαμό του, νά υἱοθετεῖ ὕφος σκληρό καί προφητικό, γιά νά ἐντοπίσει, μέ πόνο καί ἀγανάκτηση, τίς πολλές καί ἐπικίνδυνες δικές σου ἐκτροπές. Οἱ κριτικές του (δέ θά μπορέσω νά διανοηθῶ πώς δέν τίς διά-

βασες), διακρίνονται γιά τήν ἔντασή τους καί γιά τήν ἀκρίβειά τους. Καθελώνουν, πρώτιστα ἑσένα, ἔτσι, πού νά μὴ βρίσκεις ἐπιχειρήματα νά ἀπολογηθεῖς. Καί, καθελώνουν, παράλληλα καί τόν ὁποιοδήποτε ἀναγνώστη τους, πού τίς υἱοθετεῖ ἀπό τήν ἀρχή τους ἴσαμε τό τέλος τους καί σκυθρωπάζει καί μπαίνει στή σκοτεινιά τῆς ἀπογοήτευσης.

Ὁ δεύτερος πανεπιστημιακός δάσκαλος εἶναι ὁ ἱερέας καί καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, πατήρ Θεόδωρος Ζήσης. Ὁ πατήρ Θεόδωρος εἶπε, δίδαξε, φώναξε, διαμαρτυρήθηκε. Προσπάθησε νά ἐνημερώσει τοὺς φοιτητές του καί τό ποίμνιό του. Καί ἀνταποκρίθηκε στήν ἀρμοδιότητά του καί στήν ὑποχρέωσή του νά δώσει καί εὐρύτερη δημοσιότητα στίς ἀπόψεις του. Ἐσύ δέ θέλησες ἢ δέν τόλμησες νά ἐπεξεργαστεῖς τίς ἀναλύσεις του. Τό μόνο, πού ἔκανες, εἶναι ὅτι ἐνοχλήθηκες. Καί, οὔτε λίγο, οὔτε πολύ, τόν κάθισες στό σκαμνί τοῦ κατηγορούμενου, μέ τήν πρόθεση νά τόν ἐξοντώσεις.

Δέ θά κρίνω, σέ τούτη τή φάση, τή συμπεριφορά σου πρὸς τόν καθηγητή Ζήση. Θά ὑποβάλω, ὅμως, μέ πολλή ἔμφαση, τό ἐρώτημα: Τόν καθηγητή Κορναράκη καί τόν πρωτοπρεσβύτερο Ζήση, πού, προφανῶς, τοὺς βλέπεις μπροστά σου ὡς προσωπικούς σου ἐχθρούς, τοὺς χαρακτηρίζεις καί αὐτούς, μέ τήν ιδιότητα τῶν «ἐχθρῶν τῆς Ἐκκλησίας»;

6. Θά προχωρήσω στήν ἐπόμενη διαπίστωσή μου, πού ἐπαναφέρει, ἀδυσώπητο τό ἴδιο ἐρώτημα.

ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ

ΠΑΡΑΔΟΞΑ ΚΑΙ ΘΛΙΒΕΡΑ!

Ποιά δικόγραφα υπογράφονται,

από ποιούς δικηγόρους

κατά του Μητροπολίτη Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος Νικοδήμου

Αἴτηση Ἀσφαλιστικῶν Μέτρων στό Μον. Πρωτ. ἈΘ. Μπε-
ζενίτη ἀπό 25-7-02: Νικόλαος Καλλιούρης

Αἴτηση Ἀσφαλιστικῶν Μέτρων στό Μον. Πρωτ. ἈΘ, Μπε-
ζενίτης, ἀπό 30-6-04: Νικόλαος Ἑρμανουηλίδης

Ἀθανάσιος Κεχαγιόγλου

Μαρία Βραχά

Προτάσεις στά ἀπό 30-6-04 Ἀσφ. Μέτρα στό Μον. Πρωτ. ἈΘ.
Μπεζενίτη, ἀπό 20-7-04: Δικηγορ. γραφεῖο Ν. Ε. Ἑρμανουηλίδη

Τ. Ε. Ἑρμανουηλίδη

Π.Σ. Λασκαράκη

Ἀγωγή στό Πολυμ.Πρωτ. ἈΘ. (τακτική) Μπεζενίτη ἀπό 23-9-02:

Ἰωάννα Κοσσυδάκη

Ἀγωγή στό Πολυμ. Πρωτ. ἈΘ. (διαδικασία 681 Δ ΚΠολΔ)

Μπεζενίτη ἀπό 22-12-04: Ν. Ἑρμανουηλίδης

Μ. Βραχά

Αἴτηση Ἀσφαλιστικῶν Μέτρων στό Μον. Πρωτ. Πειρ.
Κουμαριανοῦ ἀπό 5-5-03: Μ. Βραχά

Σημείωμα γιά Ἀσφ. Μέτρα ἀπό 5-5-03 στό Μον. Πρωτ. Πειρ.
Κουμαριανοῦ ἀπό 1-6-03: Γεώργιος Νικολακόπουλος

Ν. Ἑρμανουηλίδης

(ὁ τρίτος γιά νομιμοποίηση) Πέτρος Λεωτσάκος

Αἴτηση Ἀσφαλιστικῶν Μέτρων στό Μον. Πρωτ. ἈΘ. Κου-
μαριανοῦ ἀπό 2-7-04: Ν. Ἑρμανουηλίδης

Μ. Βραχά

**Κλήση στο Πολ. Πρωτ. Πειρ. (681Δ ΚΠολΔ) Κουμαριανού
από 4-3-04:**

N. Έρμανουηλίδης

Πέτρος Μαχᾶς
**Άγωγή στο Πολ. Πρω. ΑΘ (681Δ ΚΠολΔ) Κουμαριανού από
4-3-04:**

N. Έρμανουηλίδης

Πέτρος Μαχᾶς
**Άγωγή στο Πολ. Πρωτ. Πειρ. (681Δ ΚΠολΔ) Κουμαριανού
από 18-8-03:**

N. Έρμανουηλίδης

Σταυρούλα Ψύρρα

**Προτάσεις για τὰ από 5-7-04 Άσφ. Μέτρα Νικοδήμου στο
Μον. Πρωτ. ΆΘ. Κουμαριανού από 20-7-04 Δικηγορικό
γραφείο**

N. E. Έρμανουηλίδης

T. E. Έρμανουηλίδη

Π.Σ. Λασκαράκη

(άνυπόγραφες)

(καί μιά παράλληλη υπόθεση)

**Αίτηση Άσφαλιστ. Μέτρων Γιοσάκη κατά Γερμανού Μητρ.
Ήλειας στο Μον. Πρωτ. ΆΘ. από 30-6-04:**

N. Έρμανουηλίδης

M. Βραχά

**Σημείωμα για τήν παραπάνω δίκη υπογράφεται: Πειραιάς
(sic) 29-7-04:**

N. Έρμανουηλίδης

Σ. Ψύρρα



**Όλοι αυτοί οί δικηγόροι, πληρεξούσιοι καί φίλοι τῶν
παραπάνω κληρικῶν, φέρονται ἐμπλεκόμενοι σέ ποινικά ἀδι-
κήματα, πού ἐντάσσονται στο παραδικαστικό κύκλωμα. Ἡ δι-
καιοσύνη, βλέπετε, συνεχίζει ἀκάθεκτη, μέ γοργούς ρυθμούς
καί πρός πᾶσα κατεύθυνση, τήν κάθαρση σιούς χώρους της,
ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία ἔρριξε αὐλαία, παρά τίς μεγαλόστομες ἐπαγ-
γελίες τῆς ἡγεσίας Της. Τά συμπεράσματα δικά σας.**

“Όταν ΐκανες τό έντυπωσιακό σου ξεκίνημα, μέ τήν κορώνα τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ ἀξιώματος, ὅλος ὁ ἔκκλησιαστικός καί θρησκευτικός Τύπος στρατεύτηκε στήν ἀνάδειξή σου καί στήν ὑποστήριξή σου. Δέν ὑπῆρξε ἔντυπο τοῦ χώρου μας, πού νά μή χαιρέτισε, μέ δοξαστικά ἐγκώμια καί μέ ἀναλύσεις προσδοκίας, τήν προαγωγή σου. Κουρασμένοι καί βαθεῖα θλιμμένοι, ἀπό τήν εἰκοσιπεντάχρονη ἐκθεμελιωτική πρακτική τοῦ Σεραφεῖμ, ἔβγαλαν ὅλοι οἱ ἔκκλησιαστικοί ἀρθρογράφοι, μέσα ἀπό τήν καρδιά τους, ἕνα ἀναστεναγμό ἀνακούφισης. Καί, στή συνέχεια, προσπάθησαν νά σέ παρακολουθήσουν καί νά σέ στηρίξουν στούς πρώτους σχεδιασμούς σου.

“Ὁμως, ἡ ἐπόμενη μέρα ἀνέτειλε θαμπή. Καί ἡ μεθεπόμενη ἀφάνισε τίς ἐλπίδες. Σά νά ἔγινε σεισμός ἀπίθανων ρίχτερ, σά νά ἦρθε τυφώνας ἰσοπεδωτικός, τά αἰσθήματα τῆς εὐφορίας πνίγηκαν στήν ἀντάρα τῆς ἔκκλησιαστικῆς διαφθορᾶς καί τά δημοσιεύματα τῆς ἐλπίδας ἀντικαταστάθηκαν ἀπό τά φρικτά ρεπορτάζ τῶν σκανδάλων καί τῆς εὐρύτατης ἐξαθλίωσης. Σήμερα-φαινόμενο σημεδιακό-ὅλος ὁ θρησκευτικός καί ἔκκλησιαστικός Τύπος (ἐκτός ἀπό τόν παράγωγο τῆς ἐκπεσμένης δεσποτικῆς νομενκλατούρας) εἶναι ἐναντίον σου. “Ενας ἀκατάπαυστος θρῆνος. Μιά συνεχῆς ἐπισήμανση τῆς ἀνοιχτῆς, ἀθεράπευτης πληγῆς. “Ὅλοι οἱ ἔκκλησιαστικοί ρεπόρτερς, μέ δυναμικό ἔλεγχο, μαστιγώνουν τήν ἐκκοσμίκευσή σου καί τήν ἀπερίσκεπτη ὑπερύψωση τοῦ προσώπου σου πάνω ἀπό τό Συνοδικό θεσμό καί πάνω ἀπό

τήν Πατερική μετριοπάθεια. Καί μέ εὐαίσθητη, θεολογική κρίση, ἐπισημαίνουν τοὺς κινδύνους, πού ἐγκυμονεῖ ἡ ἀνέλεγκτη ροπή σου στήν ἰδιοποίηση τῆς ἔκκλησιαστικῆς αὐθεντίας καί στή φήμιση κάθε φωνῆς, πού ἀντιστέκεται στό πρόσταγμα σου ἢ ἀποτολμαίει σύγκριση τῶν ἐκτροπῶν σου μέ τίς συμπεριφορές τῶν ἁγίων μας.

Εἶναι γνωστό (κοινός τόπος), ὅτι ἡ μεταστροφή αὐτῇ τοῦ ἔκκλησιαστικοῦ Τύπου σέ ἔχει ἀναστατώσει. Δέν τήν ἀντέχεις. Δέν βρίσκεις τή δύναμη νά ἀφουγκραστεῖς τό στεναγμό καί νά ἀναθεωρήσεις τίς ἐπιδιώξεις σου.

“Ἡ ἀρνητική αὐτῇ στάση σου ἀποτελεῖ σύμπτωμα, πού χρειάζεται πρόσθετη ἔρευνα καί δεδομένο, πού πρέπει νά ὑποστεῖ ἐπεξεργασία. Ἀλλά δέ θά μείνω σ’ αὐτό. Θά ἐπιστρέψω τό θεμελιακό ἐρώτημά μου. “Ὅλους αὐτούς τοὺς παράγοντες τῆς ἔκκλησιαστικῆς δημοσιογραφίας, τοὺς ἀνθρώπους, πού ἐπαληθεύουν, μέ τήν καθημερινή πρακτική τους, τή χριστιανική τους ταυτότητα, πού ἀναζητοῦν τή γνησιότητα καί τήν τιμιότητα στό χώρο ἄσκησης τῆς διοικητικῆς καί τῆς ποιμαντικῆς εὐθύνης, τοὺς διαγράφεις ἀπό τά δίπτυχα τῶν πιστῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας καί τοὺς ἀπωθεῖς στό φανατικό στρατόπεδο τῶν ἐχθρῶν Της; Βρίσκεις τό κουράγιο νά τοὺς ἀποκαλέσεις «ἐχθρούς τῆς Ἐκκλησίας»;

7. Θά προσθέσω καί μιὰ τελευταία, διαπιστωτική, ἐκτίμηση.

Στήν περιοχὴ τῆς ἔκκλησιαστικῆς σου δικαιοδοσίας ὑπάρχουν γύρω στίς τέσσερις ἑκατοντάδες ἱερέων. Τό περί-

εργο καί αποκαρδιωτικό είναι, ότι ή συντριπτική πλειοψηφία αὐτῶν τῶν λειτουργῶν ἐκφράζεται, τούτη τῇ στιγμή, μέ ἀπαξιωτικές ἐκτιμήσεις γιά τό πρόσωπό σου. Μιά μικρή ὁμάδα ἱερέων, πού εἶναι πασίγνωστοι γιά τίς ἀταξίες τους καί τά κουσούρια τους καί ὁ γέροντάς σου Καλλίνικος, τούς ἔχει χαρακτηρήσει «παρδαλούς», ὅταν ἀναφέρονται σέ σένα, τόν προϊστάμενό τους, τό στόμα τους στάζει μέλι. Αἰσθάνονται, πώς, κάτω ἀπό τῇ διοικητική σου φροντίδα, κινοῦνται ἐλεύθερα καί δέν ἀντιμετωπίζουν τό ἐνδεχόμενο τῆς ἐκκλησιαστικῆς δίωξης. Οἱ πολλοί, ὅμως, οἱ σώφρονες καί ἐργατικοί καί συνεπεῖς στήν ἱερή ἀποστολή τους, βλέπουν τήν Ἀρχιεπισκοπή καί τόν προϊστάμενό τους ὡς τυραννική ἐξουσία, πού ἀρμέγει ἐκβιαστικά τά παγκάρια τῶν Ναῶν τους καί φέρεται ὑπεροπτικά καί ἐξουθενωτικά στίς ἐλεύθερες προσωπικότητες τῶν λειτουργῶν τοῦ Ἀγίου Θυσιαστηρίου.

Ἄραγε, ὅλους αὐτούς τούς ἱερεῖς, πού δέν ἀντέχουν νά κρατήσουν μυστικό τόν πόνο τους καί τήν ἀπογοήτευσή τους, τούς τιτλοφορεῖς «ἐχθρούς τῆς Ἐκκλησίας»; Τούς ἀποπέμπεις ἀπό τήν ἀρχιερατική ἀγκαλιά σου καί τούς παραδίνεις στόν ἀρχέκακο ἐχθρό τῆς Ἐκκλησίας, στό διάβολο;



Φίλε Χριστόδουλε,

Ἄν ἡ ἔμμονη, τεχνητή μετάλλαξη τῶν ἀνθρώπων, πού σοῦ ἀσκοῦν ἔμπονη κριτική, σέ «ἐχθρούς τῆς Ἐκκλησίας», ἀποτελεῖ συνειδησιακή ἐμπλοκή σου σέ φοβίες καί ἐχθρότητες, πρέπει νά ζη-

τήσεις, δίχως ἐπικίνδυνες ἀναβολές, τῇ συναντίληψη τῶν ἀνθρώπων, πού διαθέτουν φρόνηση, ἐπιστημονική κατάρτιση καί ψυχικό σθένος. Νά τοὺς παρακαλέσεις, νά σοῦ δώσουν χέρι βοήθειας. Γιά νά ἀπαλλαγεῖς ἀπό τό ψυχικό σύνδρομο τῆς ἔντρομης ἀναδίπλωσης καί τῆς δειλῆς μεταβίβασης, σέ ἀνεύθυνους παράγοντες, τῶν προσωπικῶν σου εὐθυνῶν. Καί νά κινηθεῖς, μέ ἐλευθερία καί μέ ὀρθολογική ἄνεση, στήν ἀναμέτρηση μέ τήν πραγματικότητα.

Ἄν, πάλι, ἡ ἐπιμονή σου νά φορτώνεις τίς προσωπικές σου εὐθύνες στοὺς ὤμους τῶν, δῆθεν, «ἐχθρῶν τῆς Ἐκκλησίας», εἶναι μιὰ «ἠθελημένη» πονηρή κατασκευή, ἓνα τεχνητό καμουφλάζ τῶν λαθῶν σου καί τῶν ἀτοπημάτων σου, τότε ἡ ἀνορθόδοξη πρακτική σου καταντάει ἀσύγκριτα σκοτεινότερη. Πράξη ἐγκληματική καί κολάσιμη. Γιατί ἡ μεθοδολογία σου δέ σέ ὀδηγεῖ στή μετάνοια. Καί, γιατί, ἡ προσπάθεια ἀπόσεσης τῶν ἐνοχῶν μέ τήν πλασματική χρίση ἀποστασιοποιημένων ἐνόχων ἀποτελεῖ ἀπάτη, πού τήν ἐπισημαίνει καί τήν καταδικάζει ὁ κοινός Ποινικός Νόμος.

Ἡ κριτική, φίλε Χριστόδουλε, πού σέ καίει καί σέ ἐκνευρίζει, εἶναι ἀναβρασμός στό ἐσωτερικό τῆς Ὁρθόδοξης ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι ὁ καημός καί ὁ θρῆνος τῶν μελῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος. Εἶναι τό ξέσπασμα τῆς ἀπογοήτευσης, τῆς ἀγανάκτησης καί τῆς ἀντίδρασης ὅλων ἐκείνων, πού λαχταροῦσαν νά δοῦν στόν ἐπισκοπικό θρόνο τῆς πρωτεύουσας τέκνο γνήσιο καί διάδοχο τῶν ἁγίων Πατέ-

ρων μας, καί τούς προέκυψε κοσμικό κακέκτυπο.

Ἡ ἀναμάσηση καί ἀναψηλάφηση τῶν σκανδάλων ἀπό τούς θαμῶνες τῶν τηλεοπτικῶν παραθύρων, εἶναι φαινόμενο δευτερογενές. Εἶναι (θά συμφωνήσω μαζί σου) ἐκμετάλλευση τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς λυματολάσπης ἀπό ἐκείνους, πού ζητοῦν ἀφορμή νά πλήξουν τό γόητρο τῆς Ἐκκλησίας. Ἄν δέν ὑπῆρχε τό ἐσωτερικό μπάχαλο, ὁ ἐσμός τῶν ὁμοφυλόφιλων, οἱ στρατιές τῶν «φιλήδονων» καί τῶν «φιλοχρήματων», οἱ πασαρέλες τοῦ δεσποτικοῦ πλούτου καί τά μύρια ἄλλα παραστρατήματα, δέ θά ἔβρισκαν οἱ ἄθεοι στόχους, γιά νά κατευθύνουν τά βέλη τους.

Ἡ πλάστιγγα τῆς εὐθύνης, δυστυχῶς, δέ γέρνει, ἀποφασιστικά, πρὸς τὴν παράταξη τῆς ἀθεΐας. Ἐπιμένει νά δακτυλοδεικτεῖ, ὡς κεντρικό καί, ἴσως, ὡς ἀποκλειστικό ὑπεύθυνο, τό δικό σου πρόσωπο. Γιατί κάτω ἀπὸ τὴ δική σου εὐνοία ἐκκολάπτονται τά δεσποτι-

κά σκάνδαλα. Καί ἐξ αἰτίας τῶν δικῶν σου, ἀδέξιων, πρωτοβουλιῶν πλημμύρισε ἡ ἐκκλησιαστικὴ αὐλή ἀπὸ τὴ βρωμιά καί τὴ λάσπη.

Νά κάνει κανεὶς τό τόλμημα καί νά ξεστομίσει τὴν καταγγελία, ὅτι ἐχθρὸς τῆς Ἐκκλησίας εἶναι, τοῦτῃ τὴν κρίσιμη ὥρα, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος; Ἴσως μερικοὶ νά μὴ τό διστάζουν. Ἐγὼ δέ θά ἐπιτρέψω στὴ σκέψη μου καί στὴ γραφίδα μου νά δρασκελίσουν ὡς ἐκεῖ. Θά μείνω, ὅμως, στὴν ἄκρη τοῦ δρόμου, μέ τίς ἐπιφυλάξεις μου καί μέ τὴν ἀγωνία μου. Καί θά κατευθύνω στὸν οὐρανὸ τό στεναγμὸ μου, μέ τὴν ἀνύστακτη ἱκεσία νά σοῦ χαρίσει ὁ Κύριος μετάνοια καί τὴν ἱκανότητα νά ἀναπροσαρμόσεις τά ὁράματά σου, τίς ἐκτιμήσεις σου καί τούς σχεδιασμούς σου.

Ἡλεημένος ὑπηρέτης
τοῦ Ἱεροῦ Θυσιαστηρίου

Ο ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ
ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Παπα-Γιάννη
Γιατί μόνο οἱ Δικηγόροι; Γιατί μόνο οἱ Δικαστές;

Ἡθικοὶ αὐτουργοὶ δέν ὑπάρχουν;

Δεσποτάδες δέν ὑπάρχουν;

Ἀρχιεπίσκοπος δέν ὑπάρχει;

Φιλικὰ
Παπα-Γιώργης



Ποιμαντικές Έπισημάνσεις ἀπ' τήν Παγκόσμια Ὁρθόδοξια

Ἡ Κρίση στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία

(Ὁ συγγραφέας τοῦ ἄρθρου, πού ἀκολουθεῖ εἶναι Ρώσος ἱερέας στήν πόλη Τσεμποξάρι τῆς Σουβασίας. Ὅταν τό ἄρθρο δημοσιεύτηκε τό Μάρτιο τοῦ 2003 προκάλεσε θύελλα ἀντιδράσεων ἐκ μέρους τῶν τοπικῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν. Ὁ τίτλος τοῦ πρωτοτύπου εἶναι «Περί τῆς κρίσεως στή Ρωσική Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία». Ἐπειδή θίγει καίρια προβλήματα, πού ταλανίζουν ὅλες τίς τοπικές Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες παραθέτουμε ἀποσπάσματα τοῦ ἄρθρου παραλείποντας ὅσα προσιδιάζουν μᾶλλον στή Ρωσική Ἐκκλησία).

Τό Σύμβολο τῆς Πίστεως, μᾶς καλεῖ νά πιστέψουμε «εἰς μίαν Ἀγίαν, Καθολικήν καί Ἀποστολικήν Ἐκκλησίαν». Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος ὀρίζει μέ ἀκρίβεια τήν Ἐκκλησία ὡς «γένος ἐκλεκτόν, βασιλεῖον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαόν εἰς περιποίησιν (πού λατρεύει τό Θεό)». Καί ἀκόμα, οἱ πιστοί εἶναι ἐκεῖνοι «οἵ ποτε οὐ λαός, νῦν δέ λαός Θεοῦ» (Α' Πέτρ. β' 9-10). Μέ ἄλλα λόγια, ἡ Ἐκκλησία ἀποτελεῖται ἀπό ἀνθρώπους ξεκομμένους ἀπό τόν ἄλλο κόσμον καί ἀφιερωμένους στό Θεό καί τή λατρεία Του.

Υπάρχει μιά θεμελιώδης διαφορά μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων τῆς Ἐκκλησίας καί ἐκείνων ἐκτός Αὐτῆς, μιά ὄντολογική διάκριση, ὅπως, μεταξύ ζώντων καί νεκρῶν. Τό μυστήριον τοῦ Βαπτίσματος, μέ τό ὁποῖο εἰσάγεται κανεὶς στήν Ἐκκλησία, συμβολίζει, (ὑποδηλώνει, δηλαδή, δέν ἀλληγορεῖ), τή νέκρωση τοῦ πιστοῦ ὡς πρός τόν κόσμον καί τήν γέννησή του στή ζωή ἐν Χριστῷ. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ κόσμου βρίσκονται ἐκτός Ἐκκλησίας. Δέν

νοοῦνται ἄνθρωποι τοῦ κόσμου μέσα στήν Ἐκκλησία, ἀλλῶς, θά μπορούσε κανεὶς νά συμπεράνει ὅτι στήν ἱερή κοινότητα περιλαμβάνεται καί κάτι τό μὴ ἱερό, τό ξένο πρός τό Θεό. Δέν ὑπάρχει στήν Ἐκκλησία εἰδική ἱερή τάξη ξεκομμένη ἀπὸ τό λαό, πού νά προσφέρει θυσίες καί νά ἱεουργεῖ τίς ἱερές ἀκολουθίες. Ὅλη ἡ Ἐκκλησία ὑπηρετεῖ τό Θεό καί συμμετέχει στή θυσία τοῦ Μεγάλου Ἀρχιερέα Της, τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Θυσία, πού διατρανώνεται ἀπὸ ὅλο τό λαό τοῦ Θεοῦ μέ τήν προσφορά τοῦ Μυστηρίου τῆς Θ. Εὐχαριστίας, ἀπὸ τό ὁποῖο ἀπορρέει κάθε διακόνημα στήν Ἐκκλησία. Γιά νά διασφαλιστεῖ ἡ ἱερή τάξη καί ἡ πρόοδος τῆς Ἐκκλησίας ὑπάρχουν τά εἰδικά λειτουργήματα τοῦ ἐπισκόπου, τοῦ πρεσβυτέρου καί τοῦ διακόνου.

Αὐτά τά λειτουργήματα προσδιορίζουν τόν «ιερό κλῆρο». Ἐν τούτοις, δέν εἶναι ἀπὸ μόνον τους «ιερά», μέ τή βαθύτερη σημασία τοῦ ὅρου. Οἱ ἐπίσκοποι, οἱ πρεσβύτεροι καί οἱ διάκονοι, γιά νά ἔξα-

σκήσουν τό λειτούργημά τους, πρέπει νά βρίσκονται σέ ένότητα μέ τήν ὅλη Ἐκκλησία, σέ ένότητα μέ τό λαό τοῦ Θεοῦ. Ἀπό τό γεγονός αὐτό μπορούμε νά συλλάβουμε τή φύση τῆς ἐξουσίας στήν Ἐκκλησία: στό Σπίτι τοῦ Θεοῦ δέν ὑπάρχει ἐξουσία, πού νά ἐπιβάλλεται ἀπό ἕξω. Ἡ ἐξουσία τῶν ἐπισκόπων δέν ἔχει τά χαρακτηριστικά μιᾶς ἐξωτερικῆς ἀρχῆς ἐξαναγκασμοῦ, ὅπως ἐκείνης τοῦ κράτους σέ σχέση μέ τούς πολίτες, ἀλλά ἐκδηλώνεται μέσα σέ πνεῦμα ἀμοιβαίας ἀγάπης.

Στήν Ἐκκλησία δέν ὑπάρχουν κλειστές «ιερατικές κλάσεις». Οὔτε προβλέπεται σάν θεσμός τό «ἐπισκοπάτο». Ὑπάρχουν ἐπίσκοποι, ἐνωμένοι μέ τό λαό τοῦ Θεοῦ, μέ τούς πρεσβυτέρους, μέ τούς διακόνους. Αὐτή ἡ ένότητα ὑπῆρχε στήν πρώτη Ἐκκλησία ὅπου οἱ πιστοί εἶχαν «καρδίαν καί ψυχὴν μίαν» (Πραξ. δ' 32). Οἱ διωγμοί τότε ἀποθάρρυναν τήν εἴσοδο ἰδιοτελῶν ἀτόμων στήν Ἐκκλησία. Μετά, ὁμως, τήν ἀναγνώριση τοῦ Χριστιανισμοῦ ὡς ἐπίσημης θρησκείας τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας, ἡ Ἐκκλησία πλημύρισε ἀπό κύματα ἀνθρώπων, πού κίνητρό τους δέν εἶχαν τήν ἐπιθυμία νά ὑπηρετήσουν τό Θεό, ἀλλά ποικίλα συμφέροντα ἐμπορικῆς φύσεως, ἀπό τή σωτηρία τῆς ψυχῆς καί «τὴν ἱκανοποίηση πνευματικῶν ἀναγκῶν», μέχρι τήν ἐπαγγελματική καταξίωση καί τόν πλουτισμό σέ βάρος τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἄν στήν ἀρχή ἡ εὐσέβεια τῆς Ἐκκλησίας ἐπικεντρωνόταν στήν Εὐχαριστία καί τήν κοινὴ λατρεία, στή συνέχεια τῆ θέσης τους πῆρε ἡ ἀτομικὴ θρησκευτικότητα. Ὁ κόσμος τῆς Ἐκκλησίας ὅλο καί σπανιότερα προσερχόταν στή Θ. Κοινωνία, ἐνῶ, ἀντίθετα, ἄρχισε νά κυνηγáει «πνευματικές συγκινήσεις». Ἡ θρησκευτικὴ ζωὴ ἔτσι ὁδη-

γεῖται σέ ἀπαξίωση καί μαρασμό, μέ ἀναγκαία συνέπεια τὴν αὐξηση τῆς γραφειοκρατίας καί τὴν ἀσχετοσύνη τοῦ λαοῦ.

Σήμερα ἡ γραφειοκρατία στήν Ἐκκλησία ἔχει λάβει μεγάλες διαστάσεις. Ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας στὶς διάφορες Μητροπόλεις καθορίζεται ἀποκλειστικά ἀπὸ τοὺς ἐπιχώριους ἐπισκόπους καί τά κλειστά περιβάλλοντά τους. Ἡ ἡγεσία δέν θέλει νά ἀκούσει τὴ φωνὴ τοῦ λαοῦ. Ἡ ἀποψη τοῦ πληρώματος, κλήρου καί λαοῦ, δέν μετράει οὔτε στὸν κατεχοχὴν θεσμό, πού πρέπει νά ἀποτελεῖ τὴν φωνὴ μιᾶς τοπικῆς Ἐκκλησίας: στήν Ἱ. Σύνοδο. Αὐτό θά μπορούσε νά γίνε ἀνεκτό, ἂν ὅλοι οἱ ἐπίσκοποι ἦταν πρόσωπα μέ ὑψηλὴ πνευματικότητα. Δυστυχῶς, ὁμως, τά σκάνδαλα, πού ἀπὸ καιρὸ σέ καιρὸ δημοσιοποιοῦνται στὰ ΜΜΕ, ἀποδεικνύουν τό ἐντελῶς ἀντίθετο. Ὡς ἐπίσκοποι προωθοῦνται ἄτομα πρόθυμα νά ἐνταχθοῦν στὶς δομές τῆς ὅποιας ἐξουσίας τοὺς ἐπλέγει. Αὐτοὶ οἱ κορφορμιστὲς ἐπίσκοποι νιώθουν ψυχολογικὰ ἄσχημα ὅταν ἔχουν πλái τους ἄτομα μέ ζῆλο, πού εἶναι ἀπρόθυμα νά ἐνεργήσουν μέ μοναδικὸ γνῶμονα τό πῶς θά εὐχαριστήσουν τοὺς ἐκλέκτορες τους. Καί τό χειρότερο, κάποιοι ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἐπισκόπους ἐκφράζουν, ὡς ἀδιαμφισβήτητες ἀλήθειες, ἀπόψεις ἢ εὐτράπελες κοινοτοπίες, πού δέν ἔχουν σχέση οὔτε μέ τίς Γραφές οὔτε μέ τὴν Παράδοση. Καί ἰσχυρίζονται, μάλιστα, ὅτι «ἡ φωνὴ τοῦ ἐπισκόπου εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ»! Φέρνουν, δηλαδή, τὴν αἴρεση τοῦ Παπισμοῦ στήν Ἀνατολή. Γενικά οἱ κληρικοὶ μας δέν ἔχουν ἐπαρκὴ θεολογικὴ κατάρτιση καί διαθέτουν πολὺ χαμηλὸ πνευματικὸ ἐπίπεδο. Οἱ ἱερεῖς μας ἐξαρτῶνται ἀπόλυτα ἀπὸ τοὺς ἐπισκόπους, οἱ ὁποῖοι μποροῦν νά

τούς μετακινούν από ένορία σε ένορία, ή και νά τούς θέτουν σε άργία κατά τρόπο άνεξέλεγκτο. Ό πρεσβύτερος δέν έχει δικαιώματα έναντι του έπισκόπου, ό όποιος, άντίθετα, άν κάνει υπέρβαση έξουσίας, ποτέ δέν άνακαλείται στην τάξη. Όλα αυτά μειώνουν τό κύρος των κληρικών. Οί πρεσβύτεροι σήμερα δέν μπορούν νά λειτουργήσουν ως πραγματικοί ήγέτες των ένοριτών.

Στή σημερινή πραγματικότητα οί ένορίες δέ λειτουργούν πιά ως κοινότητες ανθρώπων του Θεού. Δέν έχουμε πιά ένορίες, άλλα πελάτες, πού έρχονται γιά νά άπολαύσουν μία γκάμα ίεροτελεστιών. Πολλοί, πού αύτοκαλούνται Όρθόδοξοι, δέν έχουν στοιχειώδη κών γνώση Όρθοδοξίας. Κάποιοι μπορεί νά έκκλησιάζονται και παράλληλα νά εφαρμόζουν ένα θρησκευτικό συγκρητισμό στη ζωή τους πιστεύοντας, μαζί μέ τό Χριστό, στό κάρμα, και σε άλλα παρόμοια. Άλλοι πάλι, γίνονται υπέρζηλωτές και δέν βλέπουν τά πράγματα, πού άνήκουν στη σφαίρα του Θεού, μέ νηφαλιότητα. Στερημένοι από κάθε αύθεντική καθοδήγηση, άντί νά ασχολούνται μέ τήν έπίλυση πραγματικών προβλημάτων, πολεμούν χίμαιρες, όπως ό Άριθμός Προσωπικής Άναγνωρίσεως (σ.μ. κάτι σαν τό δικό μας σχεδιαζόμενο ΕΚΑΜ), ή πασχίζουν νά επιβάλουν τήν άνακήρυξη αγιότητας προσώπων δικής τους έπιλογής (σ.μ. Τό άρθρο άναφέρει έδώ δύο παραδείγματα από τή Ρωσική ιστορία, τόν τσάρο Όβάν τόν Τρομερό και τόν καλόγηρο Ρασπούτιν, γιά τούς όποιους κύκλοι υπέρ-έθνικιστικοί και φιλομοναρχικοί στη Ρωσία διατείνονται ότι έχουν άδικηθεί από τήν ιστορία και ότι στην ουσία είναι άγιοι).

Όλα αυτά δείχνουν ότι ή Όρθόδοξη

Έκκλησία βρίσκεται σε κρίση. Κατά τή γνώμη μας ή κρίση δέν έχει φτάσει ακόμα στο ζενίθ. Υπάρχει, όμως, ή τάση νά επεκταθεί και νά οδηγήσει τήν Έκκλησία σε διάλυση, όπως συνέβη ήδη στη Δυτική Εύρώπη, όπου, λόγω έλλειψης πιστών, οί ναοί κλείνουν και μετατρέπονται σε κέντρα διασκεδάσεως. Βέβαια, αυτό συνδέεται μέ τή γενικότερη άπαξίωση του εύρωπαϊκού πολιτισμού, όμως, μέγιστο μέρος της εύθύνης βαρύνει τούς ίδιους τούς Χριστιανούς. Πάντως, συμβαίνει σε καιρούς κρίσεως γιά τήν Έκκλησία, νά πληθαίνουν οί πιστοί μέ ξεχωριστό ζήλο γιά τό έργο του Θεού, πού έμπνέουν και άλλους Χριστιανούς νά ζήσουν πιο συνειδητά τήν πίστη. Είμαστε, όμως, σε θέση νά έπηρεάσουμε τήν κατάσταση; Μερικοί άπαντούν ότι ή τάξη στην Έκκλησία μπορεί νά έπιβληθεί μόνο από τήν Κεφαλή Της, τόν Όησού Χριστό. Μιά τέτοια παθητική στάση γιά τά πράγματα του Θεού, όμως, δέν θά έκάλυπτε, ίσως καθόλου, τό Χριστιανό κατά τήν ώρα της Τελικής Κρίσεως.

Μιά άνανέωση, λοιπόν, στη ζωή της Έκκλησίας θά μπορούσε νά συζητηθεί. Πρέπει νά πώ έδώ ότι δεν μέ βρίσκει σύμφωνο κάθε τί, πού χαρακτηρίζεται ως «άνανέωση», και τό όποιον υπήρξε καρπός έπιθυμιών έξουσίας κάποιων έκκλησιαστικών άκτιβιστών του πρώτου μισού του 20ου αιώνα. Νομίζω ότι άπόρροια τέτοιων έπιδιώξεων υπήρξε ή έκκλησιαστική γραφειοκρατία. Θά πρότεινα, ως πρώτο βήμα, τήν έπιστροφή των πιστών σε ένα τρόπο πλήρους μετοχής στη ζωή των έκκλησιαστικών οργανισμών και ένοριών. Μετοχής πρώτα και κύρια στη μυστηριακή και λατρευτική ζωή, αλλά και στά της διοικήσεως, των οικονομικών, της έκκλησιαστικής δικαιοσύνης,

τοῦ κοινωνικοῦ ἔργου τους. Ὅλα αὐτά μέσα σέ κλίμα διαφάνειας καί συνυπευθυνότητας, πού θά πραγματώνεται μέ θεσμοθετημένες συνελεύσεις κλήρου καί πιστῶν σέ πολλά ἐπίπεδα.

Οἱ διάυλοι ἐπικοινωνίας μεταξύ ἐπισκόπων καί λαοῦ πρέπει νά ἐπανιδρυθοῦν. Οἱ διαδικασίες ἐκλογῆς ἐπισκόπων νά γυρίσουν σέ ἀρχαῖα πρότυπα. Εἶναι σαφές ὅτι δέν μπορεῖ νά ἔχουν τίποτα τό κοινό μέ τίς σύγχρονες δημοκρατικές ἐκλογές. Τό ζητούμενο δέν εἶναι αὐτό, πού θέλει ἕνα κλειστό ἐκλεκτορικό σῶμα, στενό ἢ διευρυμένο, ἀλλά τό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἦδη στήν Π. Διαθήκη ἐφαρμοζόταν ἡ κλήρωση γιά τέτοιους σκοπούς. (Ἄς θυμηθοῦμε τή «Δήλωση καί Ἀλήθεια», -«Οὐρίμ καί Θουμίμ»-, τῆς στολῆς τοῦ Ἀρχιερέα). Ἀλλά καί στήν Ἐκκλησία ἔχει ἐφαρμοσθεῖ κατὰ καιρούς ἡ κλήρωση γιά τήν ἀνάδειξη ἡγετῶν. Ἄς τεθοῦν, λοιπόν, τά ὀνόματα τῶν ὑποψηφίων, πού προτείνονται γιά τή θέση ἐπισκόπου, ἀρχιεπισκόπου, ἢ καί πατριάρχῃ, σέ εἰδικό δοχεῖο καί ἐνώπιον κλήρου καί λαοῦ, μετά ἀπό ἔντονη προσευχή ὁ ἀρχαιότερος κληρικός ἄς τραβήξει καί ἄς ἀνακοινώσει ἕνα ὄνομα, τό ὄνομα τοῦ ἐκλεκτοῦ. Γιά νά δοθεῖ δέ στό Θεό ἡ δυνατότητα μέσα ἀπό αὐτή τή διαδικασία νά ἀπορρίψει, ἂν θέλει, ὅλους αὐτούς τοὺς ὑποψήφιους, ἄς τεθεῖ μέσα στό δοχεῖο καί τό ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄν Αὐτό κληρωθεῖ, σημαίνει ὅτι ὅλοι οἱ προτεινόμενοι ὑποψήφιοι ἀπορρίπτονται καί ἀποκλείονται ἀπό τήν περαιτέρω διαδικασία, ἡ ὁποία θά ἐπαναληφθεῖ μέ ἄλλους ὑποψήφιους (σ.μ. Ἄν καί μέ αὐτή τή διαδικασία ἤθελε προκύψει ἀνάξιος ἡγέτης, ἴσως, τότε ὁ λαός δέν θά ἄξιζε καλλίτερης τύχης. Ἄς κλάψει πικρῶς ἐν μετανοίᾳ...).

Ἐχομε πλήρη συναίσθηση ὅτι ἡ ἄμεση καί πλήρης ὑλοποίηση τέτοιων ἀλλαγῶν στήν Ἐκκλησία εἶναι οὐτοπία. Ἐν τούτοις, μιά σταδιακή πρόοδος πρὸς αὐτήν τήν κατεύθυνση θά μπορούσε νά τήν βοηθήσει νά βγεῖ ἀπό τή σημερινή κρίση. Ὅλα ὅσα παρουσιάζονται ἐδῶ δέν εἶναι οὔτε καινοφανή οὔτε ἄγνωστα. Ὅλα στηρίζονται στήν Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας. Παρακαλοῦμε ἄς θεωρηθοῦν ὄχι σάν ἡ τελευταία λέξη, ἀλλά σάν πρόσκληση νά ἐκτιμηθοῦν τά προβλήματα, πού παρακωλύουν τήν Ἐκκλησία νά ἐπιτελέσει ἔργο Τῆς σ' αὐτόν τόν κόσμο. Ὡς λόγια εὐθύνης. *«Μή κωλύσης λόγον ἐν καιρῷ σωτηρίας (μή σιωπᾶς τόν κατάλληλο καιρό). Ἐν γάρ λόγῳ γνωσθήσεται σοφία καί παιδεία ἐν ῥήματι γλώσσης (γιατί μέ τό λόγο φανερώνεται ἡ Σοφία τοῦ Θεοῦ καί ἡ φωτισμένη ἐμπειρὴ γνώση)»* (Σοφ. Σειρ. δ' 23-24).

π. Ἀνδρέας Berman

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Δεκαπενθήμερο Δελτίο

Ἐκκλησιαστικῆς Ἐνημέρωσης

Κωδικός 2360

Ἰδιοκτήτης

ὁ Μητροπολίτης

Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος

ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Διεύθυνση

19011 Αὐλῶν Ἀττικῆς

Τυπογραφεῖο Κωνσταντίνου Σανιδᾶ

Ἰωαννίνων 6, Μοσχάτο

ISSN 1790-482X